

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.341/2014/5.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Dr. Bihari Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd által képviselt felperesnek a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Ádám Attila ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Szegedi Járásbíróságon 7.G.40.123/2013. számon indult és a Szegedi Törvényszék 2.Gf.40.066/2014/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 55.000 (ötvenötezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak felhívásra 173.600 (százhetvenháromezer-hatszáz) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes ügyvezetője a Z Kft-től(gépjármű-kereskedő cég) kívánt kishaszongépjárművet vásárolni, melynek vételárát részben önerőből, részben kölcsönből kívánta kiegyenlíteni. Ennek érdekében a felperes és az alperes jogelődje 2009. augusztus 13-án megkötötték a HIT2123409 számú kölcsönszerződést, valamint az ahhoz kapcsolódó opciós szerződést, amelyeket az alperes képviselőjében a gépjármű-kereskedő cég alkalmazottja, J Cs írt alá. A kölcsön összege 1.736.000 Ft volt, melyet a felperesnek 43, egyenként 47.885 Ft-os összegű

részletekben kellett visszafizetnie. A szerződésben mértékadó devizanemként a svájci frankot tüntették fel. A felperes által teljesítendő ellenszolgáltatás összegét 2.057.765 Ft-ban, a THM-et 12,23 %-ban határozták meg, rögzítették továbbá, hogy a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi az alperes jogelődjének HITGd/20090803 számú üzletszabályzata. Az alperes együttes cégjegyzési joggal rendelkező törvényes képviselői 2013. október 28-án kelt okiratba foglalt nyilatkozatukkal a kölcsönszerződés megkötésében közreműködő J Cs nyilatkozatát és eljárását jóváhagyták.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés és az opciós szerződés érvénytelen. Elsődlegesen alaki hibára hivatkozással a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 8. § (1) és (2) bekezdésére, az 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 217. § (1) bekezdésére, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rég. Hpt.) 217. § (1) bekezdésére hivatkozott. Állította, hogy a szerződések érvényesen nem jöttek létre, mivel a gépjármű-kereskedő cég alkalmazottja az alperes jogelődjének képviseletében cégjegyzésre nem volt jogosult, illetve nem rendelkezett ügynöki tevékenységgel végzéséhez szükséges felügyeleti engedéllyel. Másodlagosan az üzletszabályzat egyes, konkrétan megjelölt rendelkezései érvénytelenségének megállapítását kérte.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a szerződést aláíró személy a perben becsatolt együttműködési megállapodás alapján jogosult volt az alperes jogelődjének nevében harmadik személyekkel kölcsönszerződés megkötésére. A hatósági engedély hiányára hivatkozó felperesi érvelésre úgy foglalt állást, hogy az engedély hiánya önmagában nem érinti az ügylet polgári jogi érvényességét, az csak akkor állapítható meg, ha a jogalkotó felismerhetően a szerződés érvényességét sem kívánta megengedni. A régi Hpt-nek a felperes által megjelölt rendelkezései nem fűzik az érvénytelenség jogkövetkezményét a felügyeleti engedély hiányában kötött jogügyletekhez.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel arra hivatkozott: az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre a régi Ptk. 219. § (1) bekezdése alapján, hogy képviseleti jog hiánya miatt a szerződés nem érvénytelen. Amennyiben a jóhiszemű álképviselő cselekményét - mint ahogy az a perbeli esetben is történt - utólag jóváhagyják, akkor az általa tett jognyilatkozat érvényessé válik. A másodfokú bíróság

egyetértett az elsőfokú bíróságnak a felügyeleti engedély hiányával kapcsolatos jogi álláspontjával is.

A másodfokú bíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy a szerződés a régi Hpt. 210. § (2) bekezdése szerinti tartalmi elemekkel rendelkezett-e. Megítélése szerint e jogszabályi rendelkezésben előírt egyértelmű meghatározottság követelménye nem jelenti azt, hogy a kamatot, a díjat és a költségeket számszerűen, vagy százalékos mértékben kötelező megjelölni a szerződésben. Ezek akkor is egyértelműen meghatározottnak tekinthetők, ha mértékük a szerződés üzletszabályzatban rögzített rendelkezéseit is figyelembe véve megállapíthatók. Az egyedi kölcsönszerződés szerint a kölcsön összege 1.736.000 Ft, a rendszeres törlesztő részletek összege havi 47.855 Ft, így az összes törlesztő részlet 2.057.765 Ft volt. A szerződés 15. pontja szerint törlesztő részlet az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességhez tartozó tőke, valamint kamattörlesztési kötelezettség együttes összege. A másodfokú bíróság szerint amennyiben a törlesztő részlet összegéből kivonja a tőkét, úgy megkapja az ügyleti kamatot, amely alapján az ügyleti kamat éves induló százalékos mértéke is megállapítható. Utalt arra, hogy a kamatszámítás módját és annak elemét az üzletszabályzat V/3., II/A/3., II/A/1. és II/A/2. pontja is tartalmazza.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a felek közötti egyedi kölcsönszerződés a díjakat is tartalmazza. Az egyedi kölcsönszerződés szerint az alperes szerződéskötési díjat, szerződéskötési adminisztrációs díjat, hitelminősítési díjat nem számolt fel, illetve kiemelt törlesztő részletet sem alkalmazott. Az alperes által 3. sorszám alatt becsatolt beadványának melléklete tartalmazta azt a hirdetményt, amely az összes szerződéssel kapcsolatos lehetséges költségeket tartalmazza. Ez alapján téves a felperesnek az a hivatkozása, hogy a szerződés nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos díjakat.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a kétnemű árfolyam miatti költséget az alperes akkor számíthatna fel, amennyiben ténylegesen devizaváltást végzett volna, illet azonban az alperes maga sem állított. Tekintettel arra, hogy e körben nincs olyan alperesi tevékenység, amely miatt a felperesnek ellenértéket kellene fizetni, így e költség feltüntetésének hiánya nem ütközik jogszabályba, az alperes ugyanis nem járt el jogszerűtlenül, amikor egy el nem végzett szolgáltatás után ellenértéket nem számolt fel.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a kölcsönszerződés érvénytelenségét megállapító ítélet meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság az ügy érdemére kiható eljárásjogi jogszabálysértést követett el azzal, hogy az érvénytelenséget a régi Ptk. és nem kizárólag a felperes által hivatkozott Gt. és Ctv.

rendelkezései alapján bírálta el. Anyagi jogi jogszabálysértésként a régi Ptk. 217. § (1) bekezdése, és a régi Hpt. 210. § (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Az előbbi esetében azt adta elő, hogy az alperesnek három évvel a jogelődje megszűnését követően nem volt arra lehetősége, hogy nyilatkozzon egy cégjegyzékből törölt cég meghatalmazottja vonatkozásában. Álláspontja szerint az alaki hiba az utólagos, megfelelő alakisággal történő írásba foglalással sem orvosolható. Az álképviselet szabályainak alkalmazása ebben az esetben nem merülhet fel, az ugyanis az akarati hiba orvoslásának az eszköze.

A felperes vitatta a jogerős ítéletnek a régi Hpt. 210. § (2) bekezdésével kapcsolatos értelmezését is. Álláspontja szerint - figyelemmel a régi Hpt. 2. számú melléklet III/7. pontjára - a kamatot százalékos formában kellett volna kifejezni, ilyet a perbeli szerződés nem tartalmaz. Utalt arra e körben, hogy nem fogadható el a kamat egyértelmű meghatározásaként az, hogy az összes tartozásból ki kell vonni a kölcsönösszeget. Az alperes ÁSZF-jeinek több pontja is utal - a kamatszámítás körében - a kamat százalékos értékére, ami szintén azt az értelmezést támasztja alá, hogy azt a szerződésben konkrétan meg kell jelölni.

A felperes hangsúlyozta, hogy a Kúria vonatkozó joggyakorlata alapján az árfolyamrés költségnek minősül. Az alperes ÁSZF-jének I.22. pontja és I.23/a. pontja alapján - melyek a mértékadó devizanem vételi és eladási árfolyamát rendelik alkalmazni - egyértelmű, hogy az alperes árfolyamrést alkalmazott. Ennek mértékét a szerződésben azonban nem tüntette fel, így a szerződés ez okból is a régi Hpt. 210. § (2) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a felperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő. Hivatkozott továbbá a régi Hpt. 210. § (2) bekezdése értelmezése körében a legfőbb ügyésznek a Kúria előtt Gfv.VII.30.044/2013. számú ügyben készült szakmai véleményében írtakra.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt az abban hivatkozott indokok alapján nem találta jogszabálysértőnek.

A Kúriának - a felülvizsgálati kérelemre tekintettel - először abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a perbeli szerződés érvényesen létrejött-e azáltal, hogy azt nem az alperes jogelődjének szervezeti képviselője írta alá.

Tény, hogy a perbeli kölcsönszerződést az alperes jogelődje nevében (bélyegzője és formanyomtatványa felhasználásával) nem a cégjegyzék szerint cégszerű aláírásra jogosult személy, hanem az autókereskedő cég alkalmazottja írta alá, aki maga nem volt a gépjármű kereskedő cég cégjegyzékben képviselőre, cégjegyzésre jogosultként

bejegyezve. E személynek az alperes nevében és képviselőjébe történő aláírását ugyanakkor a perbeli szerződés részét képező üzletszabályzat 35. pontja, valamint az alperes és a géppel kereskedő cég között létrejött együttműködési megállapodás lehetővé tette azáltal, hogy felhatalmazta a gépjármű kereskedő cég név szerint meghatározott alkalmazottait - így a perbeli szerződést aláíró személyt is - kölcsönszerződések aláírására.

A felperes e körben elsődlegesen arra hivatkozással állította a perbeli szerződések érvénytelenségét, hogy a gépjármű-kereskedő cég nem rendelkezett a régi Hpt. 14. § (1) bekezdés h) pontja szerinti felügyeleti engedéllyel. A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságokkal abban, hogy emiatt a perbeli kölcsönszerződés nem tekinthető sem létre nem jöttnek, sem érvénytelennek. A felügyeleti engedély hiánya a perbeli tényállás mellett nem jelenti azt, hogy a megkötött szerződés alakhi, vagy akarati hibában szenvedne. A régi Hpt. hivatkozott rendelkezése ugyanis a meghatalmazás adására nem ír elő speciális szabályokat (kinek, milyen formában adható), ezáltal nem írja felül a régi Ptk-nak a meghatalmazásra vonatkozó rendelkezéseit. A perbeli kölcsönszerződés írásba foglalásra került és azt az alperes jogelődjének képviselőjében arra meghatalmazott személy írta alá, mely tény a hivatkozott együttműködési megállapodás és annak melléklete megfelelően igazolt.

Helyesen mutattak rá a perben eljáró bíróságok, hogy az alperes jogelődje jogosult volt meghatalmazni a szerződés megkötésére a szerződést aláíró személyt. A Kúria egyetért azzal az ítéleti indokolással is, hogy a meghatalmazással kapcsolatos, a felperes által hivatkozott jogértelmezés esetén is irányadók lennének a Ptk. álképviselőre vonatkozó szabályai, amely alapján figyelembe kellene venni, hogy az alperes törvényes képviselői a perbeli szerződést aláíró személy eljárását utóbb jóváhagyták. A jogvita elbírálása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a képviselt nem az alperes volt, hanem a cégjegyzékből törölt gazdasági társaság, mivel a képviselt L F Zrt. az alperesbe történt beolvadással, azaz jogutódlással szűnt meg. Az alperes mint az L F Zrt. általános jogutódja jóváhagyhatta a szerződést aláíró személy eljárását.

A Kúria megítélése szerint nem helytálló a felperesnek az az érvelése, hogy e körben kizárólag a Ctv., Gt. szabályai alkalmazásának lett volna helye. A hivatkozott törvények a gazdasági társaságok, a cégek szervezeti képviselőjével kapcsolatos szabályokat rögzítik, a meghatalmazással, az álképviselővel kapcsolatos rendelkezéseket a régi Ptk. tartalmazza. A régi Hpt. hivatkozott szabálya pedig nem rendelkezik arról, hogy kinek milyen feltételekkel adható meghatalmazás.

A felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra is, hogy a megkötött kölcsönszerződés - mely általa sem vitatottan nem fogyasztói szerződés - érvénytelen, mivel nem tartalmazza egyértelműen a régi Hpt. 210. § (2) bekezdése által előírt kamatot,

költséget, díjat.

A felperes jelen perben nem vitatta, hogy a kamat abszolút összegben meghatározásra került a szerződésben. Felülvizsgálati kérelmében kizárólag azt állította, hogy a kamat százalékos mértéke meghatározásának hiánya eredményezi a szerződés semmisségét. Nem vitásan a régi Hpt. 2. számú melléklet III.7. pontja a kamatot a kölcsön használatáért, a kockázatért fizetendő, a kölcsönösszeg százalékaiban meghatározott pénzösszegként definiálja. Ugyanakkor a kamat százalékos mértékű feltüntetését a régi Hpt. 210. §-a nem, csak annak egyértelmű meghatározását írja elő. A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságokkal abban, hogy ha a kamat mértéke a szerződés alapján százalékos formában kiszámítható, úgy a százalékos mérték feltüntetésének elmaradása a szerződés érvénytelenségét nem eredményezi. Ennek elmaradása a Hpt. 213. §-a alapján fogyasztói szerződés esetén eredményezhetne semmisséget. Ugyanakkor fogyasztói szerződés esetén is törekedni kellene - a 5/2013.PJE határozatban kifejtettek alapján - a szerződés érvénytelenségének kiküszöbölésére, vagyis ha a kamat mértéke fogyasztói kölcsönszerződés esetében nincs meghatározva százalékaiban, annak feltüntetésével kellene a szerződést érvényessé nyilvánítani, értékelve a kölcsönvevő által a szerződés megkötésekor ismert tényeket, körülményeket. Figyelemmel arra, hogy jelen perben nem volt vitás a felek között a kamat egyértelmű meghatározása, csak annak százalékos formában való feltüntetésének szükségessége, a Kúria nem vizsgálta, vizsgálhatta, hogy a perbeli szerződés és üzletszabályzat alapján a kamat egyértelműen meghatározásra került-e, és így ezáltal annak százalékos mértéke kiszámítható lenne-e.

A felperes azt is sérelmezte felülvizsgálati kérelmében, hogy az alperes olyan költségeket is felszámolt, amelyekre nem volt jogosult. A Kúria utal arra, hogy az adós által fizetendő költségek tekintetében az üzletszabályzat VI.6. azt tartalmazza: a kölcsönbe vevő köteles a Hirdetmény szerinti költségeket megtéríteni. E körben a Kúria arra mutat rá, hogy ha az alperes olyan költségeket is felszámolt, amelyre a szerződés szerint nem lenne jogosult, az nem teszi a szerződést érvénytelenné, hanem az a felek közötti elszámolás keretében vizsgálható.

Az árfolyamrésszel kapcsolatos felperesi érveléssel összefüggésben a Kúria arra mutat rá, hogy az Üzletszabályzat I.22. és 23.a) pontjai alapján az alperes kétnemű árfolyam alkalmazását kötötte ki. Az árfolyamrés szerződéskötéskori mértékét az egyedi kölcsönszerződés sem százalékos, sem nominális formában nem tartalmazta, de a régi Hpt. 210. § (2) bekezdése által megkövetelt egyértelmű meghatározás követelményének ezek az ÁSZF rendelkezések megfeleltek azáltal, hogy az alperestől független pénzügyi intézmény vételi és eladási árfolyamának alkalmazásáról rendelkeztek - melyek nyilvános, a

felperes mint gazdasági társaság által is megismerhető, ellenőrizhető adatok -, amikre való utalással azok a szerződés részévé váltak.

A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte - figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdéseire - az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A felperes a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 15. §-a alapján köteles az illetékfejegyzési joga folytán nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2015. április 14.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó-bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró